

Eindrapportage van de inspraak
op de concept
kadernota wonen, zorg en welzijn 2007

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
HOOFDSTUK 1 – GEVOLGDE INSPRAAKPROCEDURE	4
HOOFDSTUK 2 – ZIENSWIJZEN EN REACTIE COLLEGE	5
2.1 Zienswijze van het bestuur van de Samenwerkende Bonden van Ouderen	5
2.1.1 Conclusie en voorstel van het college van burgemeester en wethouders	8
2.2 Zienswijze van de heer C.A van Lutternvelt	9
2.2.1 Conclusie en voorstel van het college van burgemeester en wethouders	11

INLEIDING

Voor u ligt de eindrapportage van de inspraakprocedure die gevolgd is ten aanzien van de concept kadernota wonen, zorg en welzijn (WZW). De kadernota WZW is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met aanbieders van wonen, zorg en welzijn en met vertegenwoordigers van cliënt-, advies- en belangenorganisaties van de doelgroepen waarop het beleid voor wonen, zorg en welzijn zich met name richt. Belangrijke basisdocumenten bij de ontwikkeling van de beleidsvoorstellen waren de eindrapportage van het project seniorenproof en het woonwensenonderzoek 2006 dat in opdracht van Vestia Nootdorp, Rondom Wonen en de gemeente Pijnacker-Nootdorp is uitgevoerd.

Aangezien de kadernota wonen, zorg en welzijn betrekking heeft op veel inwoners van Pijnacker-Nootdorp, heeft de gemeenteraad besloten om naast de methode van interactieve beleidsontwikkeling ook een brede inspraakronde te houden waarin in principe alle inwoners en belanghebbenden hun zienswijze kunnen uitspreken ten aanzien van de beleidsvoornemens. Bij de besluitvorming over de startnota WZW in december 2006 is hiervoor een inspraakprocedure vastgesteld.

HOOFDSTUK 1 – GEVOLGDE INSPRAAKPROCEDURE

Voor de inspraak over de concept kadernota is uitgegaan van de standaard inspraakprocedure zoals die staat omschreven in de inspraakverordening 2006. Er is wel gekozen voor een verkorte inspraaktermijn van 4 weken.

De concept kadernota WZW heeft in de periode van 21 juni tot en met 19 juli ter inzage gelegen. Via de Telstar is de inspraak tweemaal bekendgemaakt. Ook zijn berichten geplaatst op de website en zijn de documenten digitaal beschikbaar gesteld via de website. Alle deelnemers aan het beleidsproces en daarnaast ook belanghebbenden die niet direct betrokken zijn geweest, hebben de kadernota met een begeleidend schrijven ontvangen.

Bij het sluiten van de inspraaktermijn op 19 juli zijn van de Samenwerkende Bonden van Ouderen en van een inwoner op persoonlijke titel zienswijzen ontvangen. In hoofdstuk 2 zijn de zienswijzen weergegeven en daarbij de reactie van het college van burgemeester en wethouders van Pijnacker-Nootdorp.

HOOFDSTUK 2 – ZIENSWIJZEN EN REACTIE COLLEGE

2.1 Zienswijze van het bestuur van de Samenwerkende Bonden van Ouderen

Op 19 juli 2007 ontvangen, SBO Pijnacker-Nootdorp, secretaris dhr. Th. W. Hiddink, Zegge 1, 2631 DK Nootdorp.

Uitgangspunt van SBO:

- Het SBO bestuur is van mening dat alle voorzieningen die in het kader van de nota WZW worden getroffen bij voorkeur op lokaal niveau dienen te worden gerealiseerd. Pas wanneer dit niet mogelijk blijkt vanwege kostentechnische overwegingen of effectiviteit kan naar andere (regionale) oplossingen worden gezocht.

Reactie college:

- In fase 2 van het project WZW wordt een basispakket WZW ontwikkeld. Hierin wordt aangegeven welke voorzieningen op kernniveau voor Pijnacker-Nootdorp als geheel en op regioniveau beschikbaar moeten zijn. Bij de afweging hierover zullen factoren als cliëntgerichtheid, kwaliteit, kosten en effectiviteit worden gewogen.

Uitgangspunt van SBO:

- Er dient bij het interpreteren van de uitkomsten van het woonwensenonderzoek en seniorenproof rekening te worden gehouden met het feit dat dergelijke onderzoeken een enigszins vertekend en positiever beeld opleveren dan in werkelijkheid het geval is. Niet duidelijk is of bij het opstellen van de nota en de interpretatie van de uitkomsten daarmee rekening is gehouden.

Reactie van het college:

- De eindrapportage van seniorenproof bevat 101 aanbevelingen die de gemeente als uitgangspunt hanteert voor haar beleid. Het gaat hier om kwalitatieve aanbevelingen.
- Bij het woonwensenonderzoek kunt u in het rapport vinden dat een statistische correctie op de gegevens is toegepast om de mogelijkheid van vertekening van uitkomsten te compenseren.

Zienswijze inhoudelijk

Pag. 4 Conclusie V

SBO:

- De ontbrekende voorzieningen WZW uitbreiden met een inlooplegelegenheid voor alle senioren met of zonder beperking in alle woonkernen.

Reactie van het college:

- In fase 2 van het project WZW gaan wij in gesprek over de voorzieningen in het basispakket WZW. Het college is verheugd dat SBO zich bereid heeft getoond om hieraan deel te nemen.

SBO:

- Bij het opstellen van het basispakket WZW pleiten wij ervoor, evenals bij het basispakket wonen, een ruimhartige insteek te kiezen. Het effect zal zijn dat dure aanpassingen van het pakket daarmee achteraf worden vermeden.

Reactie van het college:

- Het college neemt kennis van uw wens en zal dit meenemen bij de afwegingen ten aanzien van het basispakket.

SBO:

- Over het gebruik van domotica kunnen wij melden dat er enige jaren geleden door de gemeente Nootdorp in samenwerking met het dienstencentrum Veenhage een project is georganiseerd. Wellicht zijn de uitkomsten hiervan goed bruikbaar bij het opstellen van de definitieve tekst van deze nota.

Reactie van het college:

- Wij zouden graag kennis nemen van de inhoud van dit rapport.

Pag 6 Inleiding

SBO:

- Wij hebben moeite met de eerste zin van dit onderdeel. Volgens ons wordt hier bedoeld dat de kwaliteit van een samenleving valt af te leiden uit de wijze waarop zij met haar burgers en vooral de kwetsbare groepen omgaat. Als dit inderdaad zo is dan s.v.p. de tekst aanpassen.

Reactie van het college:

- De zin die u bedoeld heeft betrekking op de samenleving als geheel en niet op de relatie gemeente-burger.
In de nota WZW wordt wel ingezoomd op kwetsbare burgers en de wijze waarop de gemeente, als onderdeel van de samenleving en dus met en naast andere partijen, wil omgaan met haar kwetsbare inwoners. Naast wonen, zorg en welzijn doet de gemeente natuurlijk veel meer voor alle inwoners. De kadernota WZW moet dan ook gezien worden als een accent in dat groter geheel van taken van de gemeente.

Pag. 9 Afkaderen onderwerpen

SBO:

- Wij stemmen in met het voornemen bepaalde (verwante) onderwerpen buiten de beleidsvorming WZW te houden. Dit bevordert de overzichtelijkheid van het proces, maar houdt tegelijkertijd het risico in dat voor deze onderwerpen een ander ontwikkelingstempo of zelfs afwijkende doelstellingen worden gehanteerd. Wij verzoeken u alle maatregelen te treffen die dit voorkomen om zodoende een pakket aan maatregelen en voorzieningen te ontwerpen dat elkaar versterkt en op hetzelfde moment beschikbaar komt.

Reactie van het college:

- Uiteraard nemen wij maatregelen om de samenhang binnen en tussen de beleidsonderdelen te waarborgen. Voor de realisatie van de visie en de speerpunten WZW uit de kadernota worden actiepunten geformuleerd die in de jaren 2008-2011 worden opgepakt door de gemeente en haar partners. Dit betekent dat er gebouwd/gewerkt wordt aan het realiseren van de visie wonen, zorg en welzijn. Het vraagt tijd om dit uit te voeren.

Pag.10 Afkaderen doelgroepen

SBO:

- Wij stemmen in met het voornemen om extra aandacht te besteden aan 75 plussers. In onze brief van maart jl. hebben wij ervoor gepleit dit vanaf 80 jaar te doen, een duidelijke verbetering dus.

Reactie van het college:

- Uit landelijk onderzoek en ook uit het woonwensenonderzoek blijkt dat de vraag naar voorzieningen en diensten wonen, zorg en welzijn vanaf een leeftijd van 75+ toeneemt.

Pag. 11 Kaders vanuit de Wmo

SBO:

- In dit onderdeel wordt geconstateerd dat er een groep burgers is die niet op eigen kracht in staat is een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Wij verzoeken de gemeente om beleidsmaatregelen/instrumenten te ontwerpen die deze bijdrage wel mogelijk maken. De overweging van het bestuur is daarbij dat het hier waarschijnlijk gaat om de groep mensen waarvoor het WZW beleid in eerste instantie is gemaakt.

Reactie van het college:

- U heeft hierin volkomen gelijk. Daarom richt het beleid WZW zich ook op het bevorderen van maatschappelijke participatie en individuele zelfstandigheid van mensen met een beperking, chronisch psychische problemen en psychosociale problemen.

Pag. 12 Wonen, zorg en welzijn

SBO:

- We stemmen in met de clustering van WZW-voorzieningen, maar we zijn wel van mening dat vermeden moet worden dat er hele wijken ontstaan met uitsluitend WZW-voorzieningen. Het meest aantrekkelijke is volgens ons een mengvorm waarin ook woningen/voorzieningen voor andere doelgroepen worden opgenomen.

Reactie van het college:

- Het college deelt uw mening en heeft daarom in de visie ook opgenomen dat de doelgroepen waarvoor het WZW-beleid wordt gemaakt gewoon als burgers temidden van andere burgers moeten kunnen wonen. In speerpunt 1 is ook opgenomen dat gewerkt wordt aan “het vergroten van het aanbod en de diversiteit...”.

Pag. 14 Omvangrijker vraagstuk

SBO:

- De nota is geschreven voor de periode tot 2015. Het cijfermateriaal dat gebruikt wordt is gebaseerd op de periode tot 2020. Hierdoor kunnen knelpunten ontstaan in de beleidsvorming. Op welke wijze tackelt de gemeente dit probleem?

Reactie van het college:

- Iets verder vooruit kijken dan de periode waarvoor het beleid ontwikkeld wordt, lijkt het college een heel gebruikelijke manier van werken. Bij het realiseren van de visie WZW en de speerpunten is in het uitvoeringprogramma 2008-2011 opgenomen dat in fase 2 van het project wordt bepaald wat we in die jaren gezamenlijk gaan oppakken. Tussentijds zal aandacht moeten zijn voor dynamiek en veranderende omstandigheden. Aan het eind van de periode waarvoor het uitvoeringsprogramma is geschreven, zal natuurlijk geëvalueerd worden om te bepalen of het beleid gewijzigd moet worden voordat weer een volgend uitvoeringsprogramma wordt ontwikkeld.

Pag. 19 Wat opvalt of nog ontbreekt

SBO:

- Wat is de insteek van de gemeente bij het opstellen van een basispakket WZW? Worden dit minimumpakketten of gaat de gemeente uit van hogere eisen zoals hier en daar in de tekst van de nota wordt gesuggereerd?

Reactie van het college:

- De insteek van de gemeente is in de visie, de handelingvoorkeuren en de kaders in de nota aangegeven. Op basis hiervan zullen wij met elkaar in fase 2 de dialoog aangaan.

Pag. 26 Kwetsbare inwoners moeten...

SBO:

- In de laatste zin van dit onderdeel is er sprake van dat specifiek aanbod voor specifieke doelgroepen in de regio of ander lokaal wordt aangeboden. Wij zouden dit willen omkeren, dus bij voorkeur lokaal en als dit om wat voor reden dan ook niet kan regionaal.

Reactie van het college:

- Het college heeft de visie dat er in aanvang niet gestreefd moet worden naar specifiek aanbod, maar dat gebruik gemaakt moet kunnen worden van het reguliere aanbod. Als dit niet mogelijk is, kan specifiek aanbod overwogen worden. De reden dat hierbij naar de regio gekeken wordt, ligt in het feit dat het hierbij vaak om kleine aantallen deelnemers gaat.

Pag 28 Formuleren plan...

SBO:

- Wat wordt er bedoeld met Opplusprogramma ontwikkelen-Uitvoeren communicatiecampagne eigen verantwoordelijkheid WZW?

Reactie van het college:

- Het opplussen van woningen betekent dat de woning door aanpassingen geschikt gemaakt wordt voor bewoning door doelgroepen WZW. De vraag is echter tot hoever ga je met het geschikt maken (rollator doorgankelijk, rolstoel doorgankelijk)? Opplussen kan van toepassing zijn op woningen in particulier eigendom, maar ook op sociale woningbouw in bezit van corporaties. Richten wij ons bij opplussen op bepaalde wijken, gebieden? Welke rol kiest de gemeente bij het opplussen en welke instrumenten zet zij in? Deze vragen en vele andere moeten uitgewerkt worden in het opplusprogramma.

Het college en de deelnemers aan het beleidsproces zijn verder van mening dat inwoners ook een zekere eigen verantwoordelijkheid hebben om zich voor te bereiden op hun oude dag. Hierover zal gecommuniceerd worden.

Pag. 31 Organisatie

SBO:

- In deze paragraaf wordt voorgesteld om het panel WZW te continueren en uit te breiden met vertegenwoordigers van de SBO. Wij zijn u hiervoor zeer erkentelijk maar stellen vast dat in bijlage 4 projectstructuur het panel niet is opgenomen. Is dit vergeten of is het inderdaad zo dat het panel geen deel uitmaakt van de structuur? In dat geval vragen wij ons af wat dan de rol van het panel is.

Reactie van het college:

- Het panel WZW heet in dit schema gebruikersgroep WZW. Dat is inderdaad wat verwarrend. Het panel WZW maakt dus wel onderdeel uit van de projectstructuur en is belangrijk omdat zij meedenkt bij de beleidontwikkeling en adviseert vanuit een gebruikersperspectief. Wij zijn u dan ook zeer erkentelijk dat u aan het panel WZW wil deelnemen in fase 2 van dit project.

2.1.1 Conclusie en voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Het college is van mening dat de beleidsvoornemens in de concept kadernota WZW onder invloed van de zienswijze van de Samenwerkende Bonden van Ouderen niet veranderd hoeven te worden.

2.2 Zienswijze van de heer C.A van Luttermelt

Op 17 juli per e-mail ontvangen, C.A. Van Luttermelt, Amer 8, 2641 VR Pijnacker.

Zienswijze:

In grote lijnen ben ik het eens met de nota. De nota geeft samen met de bijbehorende rapportage WZW een goed overzicht van wat er is en wat er nog moet gebeuren op het gebied van wonen, zorg en welzijn binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De manier waarop deze nota tot stand is gekomen verdient waardering.

Op een aantal punten wil ik echter aanvullingen geven of aandachtspunten noemen die van belang zijn bij het opstellen van het uitvoeringsplan.

A In de voetnoot op blz. 7 en elders ontbreekt de Interkerkelijke Stichting IKS. Dit is een belangrijke aanbieder van ouderenwoningen.

Reactie van het college:

- In de voetnoot zijn de deelnemers aan het beleidsproces voor de kadernota WZW genoemd. IKS heeft in dit stadium niet deelgenomen aan dit proces.

B Op blz. 11 punt 3: Het betreft hier zowel het verplaatsen per eigen vervoermiddel als het gebruik van aangepast vervoer. Beide aspecten vragen om aandacht.

Reactie van het college:

- U heeft hierin gelijk. Deze zinsnede is een citaat uit de wetstekst van de Wmo.

C Het aanmoedigen van fietsen is in twee opzichten van belang: het helpt mee aan het verminderen van de nadelige gevolgen van autoverkeer. Het draagt bij aan meer bewegen met alle gunstige effecten voor gezondheid en welzijn. Dit is speciaal voor ouderen van belang. Het is bekend dat veel ouderen niet meer durven fietsen omdat ze het verkeer te gevaarlijk vinden. Landelijk maakt men zich zorgen om het toenemend aantal ongevallen van oudere fietsers. De ontwikkeling van veilige en comfortabele fietsroutes binnen de kernen is van groot belang.

Reactie van het college:

- De aanleg van infrastructuur en fietsroutes wordt meer vanuit het verkeerbeleid bepaald en valt buiten de scope van deze nota.

D In hoofdstuk 2 zou wat meer aandacht moeten zijn voor het zo goed mogelijk in stand houden van de schaarse groene ruimte rondom de woonkernen en een goede veilige en comfortabele toegankelijkheid daarvan te voet, per fiets of rolstoel. Het is bekend dat zowel de gemeente als Haaglanden en de provincie werken aan het omzetten van nabij gelegen groengebieden in recreatieve ruimte. Om allerlei redenen gaat de ontsluiting echter erg langzaam en loopt achter op de plannen.

Reactie van het college:

- De toegankelijkheid van de openbare ruimte is onderwerp van deze kadernota WZW. De gemeente hanteert hiervoor - zoals aangegeven - haar Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).

E Op blz. 24 punt VI en op blz. 25 punt I wordt de ontwikkeling van een basispakket zorg en welzijn genoemd. Hierbij zal ook aandacht gegeven moeten worden aan chronisch zieken. Deze categorie wordt in de nota niet genoemd. Toch is deze categorie van belang aangezien te verwachten is dat door ontwikkelingen bij het rijk de gemeenten meer aandacht aan chronisch zieken zullen moeten geven.

Reactie van het college:

- In de rapportage WZW wordt op bladzijde 6 en op bladzijde 13 aangegeven dat mensen met een chronische ziekte binnen de categorie mensen met beperkingen vallen. Een chronische spierziekte, reuma of epilepsie kan zich immers uiten in lichte of ernstige lichamelijke beperkingen.

F Om ongewenste ontwikkelingen op woningbouwgebied te voorkomen, is het noodzakelijk om op korte termijn een goed woningbouwbeleid te ontwikkelen.
Hiertoe behoren een duidelijke indeling in categorieën woningen voor de verschillende doelgroepen van zowel huur- als koopwoningen met voor elke categorie een duidelijk eisenpakket. Dat eisenpakket betreft zowel de woningen zelf als de locatie. Dit geldt eigenlijk voor alle woningen voor ouderen, gehandicapten, dementerenden en andere zorgbehoevenden. Hieraan wordt zowel in Pijnacker-Nootdorp als in andere gemeenten gewerkt, maar algemeen bruikbare resultaten heeft dit nog niet opgeleverd.

Reactie van het college:

- Het vergroten van het aanbod en de diversiteit van geschikte woningen voor doelgroepen in het kader van WZW is opgenomen als speerpunt 1 in de kadernota.

G In het algemeen streeft men voor gehandicapten en ouderen boven 70 jaar naar nultreden woningen. In het algemeen zijn dit appartementen in hoogbouw. Veel inwoners hebben bezwaren tegen meer hoogbouw binnen de gemeente. Zij beseffen niet dat door doorstroming van oudere bewoners van eengezinshuizen naar hoogbouw, eengezinshuizen vrijkomen voor jongere inwoners met kinderen. Bovendien zijn appartementen in hoogbouw niet automatisch geschikt voor ouderen en gehandicapten. Van groot belang zijn de toegankelijkheid van het gebouw en de bewegingsmogelijkheden binnen de woningen voor rolstoelen.

Reactie van het college:

- De toegankelijkheid en doorgankelijkheid van woningen is inderdaad van groot belang. De woonwensen van de inwoners van Pijnacker-Nootdorp en ook van senioren zijn heel divers. Dit blijkt ook uit het woonwensenonderzoek 2006. Het college streeft daarom ook naar diversiteit in het aanbod.

H In beperkte mate blijkt dat ook eengezinswoningen door opplussen geschikt gemaakt kunnen worden voor mensen met een handicap. Het is dringend nodig dat de gemeente op dit punt een beleid ontwikkelt vooral wat betreft advisering aan en eventuele financiële ondersteuning van eigenaar-bewoners.

Reactie van het college:

- Het college onderschrijft uw mening en heeft daarom onder speerpunt 1 ook het ontwikkelen van een opplusprogramma als doel geformuleerd met daarbinnen aandacht voor het opplussen van grondgeboden woningen.

I Voorkomen moet worden dat er nog meer woningen gebouwd worden die niet duurzaam en niet levensloopbestendig zijn. Dat is in het algemeen het geval met woningen die minder dan 5,5 m breed zijn aangezien daarin onvoldoende bewegingsruimte voor een rolstoel te realiseren is. Vanwege de grondexploitatie worden in veel nieuwbouwwijken smallere kavels uitgegeven.

Reactie van het college:

- In de kadernota WZW is op bladzijde 16 aangegeven welke behoefte volgens het STAGG-scenario bestaat aan gewone (levensloopbestendige) woningen. Deze theoretische prognose zal in fase 2 van dit project verder worden verfijnd en aangevuld.

J Er dient ruime aandacht gegeven te worden aan de mogelijkheden van domotica bij het streven naar zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen van mensen met toenemende behoefte aan zorg. De technische mogelijkheden zijn de laatste jaren behoorlijk toegenomen en de kosten zijn gedaald.

Reactie van het college:

- In de visie WZW is aangegeven dat ondersteuning met domotica een toegevoegde waarde kan hebben in de zin van kwaliteit en/of efficiency. De beleidsmatige gevolgen en voordelen van het gebruik van domotica moeten worden onderzocht.

K Voor het zo goed mogelijk realiseren van de wensen op het gebied van de kwaliteit van woningen is het vroegtijdig betrekken van toekomstige bewoners (of personen, die namens hen kunnen spreken) en het VAC noodzakelijk. Het aanbrengen van wijzigingen in eenmaal gemaakte plannen

is bijna onmogelijk. Speciaal bij de ontwikkeling van plannen voor de verkoop of vrije verhuur is van deze vroege inspraak nog vrijwel geen sprake.

Reactie van het college:

- VAC en vertegenwoordigers van de werkgroep Seniorenhuisvesting zijn zoals u weet betrokken bij de beleidontwikkeling voor wonen, zorg en welzijn.

L Er dient voldoende aandacht te zijn voor bijzondere woonvormen zoals groepswonen, kangoeroewoningen, woningen voor allochtonen.

Reactie van het college:

- Zoals ook bij uw punt G is aangegeven streeft het college in het kader van WZW naar het vergroten van het aanbod én de diversiteit van geschikte woningen.

M De tijdige ontwikkeling van de drie zorgzones in Nootdorp, de Stanislas-locatie en Keijzershof dient te worden bevorderd. Ontwikkeling van ouderenhuisvesting in Klapwijk-Noord lijkt minder gewenst vanwege de grote afstand tot de gewenste voorzieningen.

Reactie van het college:

- Het college geeft in de kadernota aan dat zij streeft naar woonservicezones in de kernen Nootdorp, Delfgauw, Pijnacker centrum en Pijnacker Zuid (c.q. Keijzershof)

2.2.1 Conclusie en voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Het college is van mening dat de beleidsvoornemens in de concept kadernota WZW onder invloed van de zienswijze van de heer C.A. van Luttervelt niet veranderd hoeven te worden.